

Nr 81.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt klockaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona C. A. Andersson och förre daglönaren M. Olsson Stål; given Stockholms slott den 29 februari 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Carl Malmroth.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 februari 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena frihette MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmroth anför:

1:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 24 november 1923 dagtecknad skrift har klockaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona Carl Alfred Andersson gjort ansökning att efter erhållet avsked få komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

*Ang.
pension åt
klockaren
C. A.
Andersson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson, som är född den 14 oktober 1859, alltsedan den 1 maj 1889 innehar anställning såsom organist, kantor och klockare vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona; att han till följd av sjukdom är för framtiden oförmögen till arbete; att han av statsmedel åtnjuter, förutom ett mindre belopp såsom extra lönetillägg, en årlig avlöning enligt stat av 600 kronor, varjämte han av församlingen uppbär lön med 1,400 kronor och lönetillägg med 1,000 kronor för år räknat; att han är delägare i flottans pensionskassa endast beträffande gratial till änka och barn och alltså icke för egen del är berättigad till pension från kassan; samt att han, som år 1921 erhållit guldmedalj för nit och redlighet i rikets tjänst, under sin ifrågavarande anställning på ett pliktstroget och förtjänstfullt sätt fullgjort sina åligganden.

Stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona har i yttrande den 29 november 1923 tillstyrkt, att Andersson måtte tillerkännas pension att utgå med enahanda belopp som honom tillkommande avlöning enligt stat eller 600 kronor för år.

I ärendet har *direktionen över flottans pensionskassa* den 14 december 1923 avgivit utlåtande och därvid anfört, att — i överensstämmelse med vad som vore förhållandet med till vissa beställningshavare utgående tillfällig löneförbättring — det till Andersson av statsmedel utgående extra lönetillägget icke syntes böra utöva inflytande på storleken av den pension, som kunde komma att tillerkännas honom av statsmedel, samt att direktionen, i likhet med stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona, tillstyrkte, att Andersson såsom pension från statsverket tillerkändes ett belopp, motsvarande den till honom enligt stat utgående avlöningen, eller 600 kronor för år.

Statskontoret har den 15 januari 1924 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att, därest under för handen varande omständigheter pension av statsmedel över huvud taget kunde anses böra beredas Andersson, syntes församlingen böra förutsättas i främsta rummet lämna bidrag därtill. Anderssons fasta avlöning syntes utgöra 2,000 kronor, varav 1,400 kronor utginge av församlingens medel och 600 kronor av statsmedel. Med iakttagande av den vanliga regeln, att pensionen skulle utgöra $\frac{2}{3}$ av den fasta avlöningen, skulle alltså pensionen i detta fall böra bestämmas till ett avrundat belopp av 1,340 kronor, varav 400 kronor borde utgå av statsmedel. Då enligt statskontorets mening statsverket icke borde undandraga sig att i detta fall lämna sådant bidrag, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Andersson finge, under förutsättning att han från församlingen komme i åtnjutande av en pension å minst 940 kronor för år, från och med månaden näst efter den, då avgång från befattningen ägde rum, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 400 kronor årligen, varvid i fråga om pensionstillägg och dyrtidstillägg skulle iakttagas, dels att vid avgörande av frågan om och till vilket belopp pensionstillägg finge i detta fall utgå hän-

syn skulle tagas till pensionens hela belopp med inräknande av vad som från församlingen i sådant avseende utginge, dels ock att dyrtidstillägg, där sådant förekomme, skulle beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den av statsmedel utgående pensionsförmånen.

Med avseende å vad i ärendet förekommit tillstyrker jag, att någon pension av statsmedel beredes Andersson efter erhållet avsked från innehavande befattning såsom klockare vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona. Härvid ansluter jag mig till statskontorets förslag, att omförmälda pension bestämmes till 400 kronor för år, ävensom att för dess utgående uppställas såsom villkor, att Andersson från församlingen kommer i åtnjutande av pension å minst 940 kronor för år. Vad av statskontoret föreslagits i fråga om pensionstillägg och dyrtidstillägg till Andersson, därest pension av statsmedel tillerkännes honom, finner jag mig böra biträda.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att klockaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona Carl Alfred Andersson må, under förutsättning att han från församlingen kommer i åtnjutande av pension å minst 940 kronor för år, från och med månaden näst efter den, då avgång från berörda befattning äger rum, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med 400 kronor för år, varvid i fråga om pensionstillägg och dyrtidstillägg skall iakttagas, dels att vid avgörande av frågan om och till vilket belopp pensionstillägg må i detta fall utgå hänsyn skall tagas till pensionens hela belopp med inräknande av vad som från församlingen i sådant avseende utgår, dels ock att dyrtidstillägg, där sådant förekommer, skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den av statsmedel utgående pensionsförmånen.

2:o.

Enligt kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130, sid. 6), angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare, är daglönare vid uppnådda 65 levnadsår och 25 tjänstår efter 20 års ålder berättigad till pension. Enligt kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) utgör pensionen för daglönare, som pensioneras efter den 30 juni 1920, vid en tjänstetid av 25 år, för förmän och sjukvaktare 600 kronor samt för annan daglönare 500 kronor, vartill kommer förhöjning intill viss gräns av nämnda pensionsbelopp med 20 kronor för varje fullt tjänstår därutöver.

Beträffande daglönarens avgång från anställning gällde före den 1 januari 1918 den bestämmelsen, att daglönare, som fyllt 65 år, skulle, därest

Ang.
pension åt
förra dag-
lönaren
M. Olsson
Stål.

han vore berättigad till pension, uppsägas från sin anställning vid flottan och anmälas till pensions erhållande. Från och med den 1 januari 1918 hava emellertid särskilda stadganden rörande anställning m. m. av varvsarbetare (daglönare) trätt i tillämpning, och skall enligt ifrågavarande bestämmelser varvsarbetare, som fyllt 65 år, uppsägas från sin anställning samt, om han är berättigad till pension, anmälas till erhållande därav.

Sedan fråga uppkommit, huruvida varvsarbetare, som antagits före den 1 januari 1918, borde avskedas med tillämpning av sistberörda bestämmelse, även om han icke vore berättigad till pension, förordnade Kungl. Maj:t genom brev den 18 mars 1921, att föreskriften, att varvsarbetare, som fyllt 65 år, skulle uppsägas från sin anställning, tillsvidare ej skulle tillämpas i fråga om varvsarbetare, vilken antagits före den 1 januari 1918, samt att i fråga om uppsägning av sådan arbetare den äldre bestämmelsen alltså fortfarande skulle gälla, dock med iakttagande att medgivande att kvarstå i tjänsten, därest så med kronans fördel befunnes förenligt, icke finge lämnas för längre tid än högst tre år efter uppnådd ålder av 65 år.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 19 november 1922 dagtecknad skrift har förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Måns Olsson Stål gjort ansökning att få komma i åtnjutande av pension, oaktat han icke innehade den för pensions erhållande föreskrivna tjänstetid.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Olsson Stål, som är född den 14 oktober 1857, haft anställning såsom sappör vid sappörbataljonens 2:a kompani under tiden den 31 augusti 1882—den 31 januari 1886 samt såsom daglönare vid artilleridepartementet å flottans varv i Karlskrona den 1 september 1898—den 5 oktober 1899, den 11 april 1901—den 30 april 1902 och den 7 april 1905—den 31 oktober 1922, vilken sistnämnda dag Olsson Stål, vars arbetsförmåga varit nedsatt på grund av sjukdom, efter skedd uppsägning vid uppnådda 65 levnadsår entledigats från sin anställning med vitsord, att han sig redligt och väl skickat; att hans sammanlagda tjänstetid från 20 års ålder vid avskedet utgjort 23 år 1 månad 17 dagar; samt att han under åren 1918—1922 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,520 kronor för år.

Direktionen över flottans pensionskassa har den 2 november 1923 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anför, att enär Olsson Stål till följd av sjukdom icke kunnat fullgöra sin tjänst samt det alltså icke varit med kronans fördel förenligt att längre bibehålla honom i tjänst, i avseende å Olsson Stål icke tillämpats den enligt ovanberörda brev den 18 mars 1921 lämnade möjligheten att under tre år efter uppnådd ålder av 65 år bibehålla daglönare, som antagits före den 1 januari 1918. *Direktionen* erinrade, att 1922 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 29 därom framställda förslag, beviljat vissa avkortade pen-

sioner från allmänna indragningsstaten till åtskilliga f. d. daglönare vid flottans varv i Stockholm, som icke tjänat 25 år (riksdagens skrivelse nr 302, punkt 19). Enär Olsson Stål icke tjänat staten i 25 år, vore han icke berättigad till pension genom flottans pensionskassa. Därest han tjänat nämnda tid, skulle han från och med månaden näst efter den, uti vilken han erhållit avsked, varit berättigad till en årlig pension genom flottans pensionskassa av 500 kronor. Med hänsyn till Olsson Ståls långa tjänstetid finge direktionen tillstyrka, att, i likhet med vad som skett beträffande förenämnda f. d. daglönare vid flottans varv i Stockholm, pension måtte beredas Olsson Stål, samt att pensionen bestämdes till 450 kronor för år, att utgå från och med november månad 1922.

Marinförvaltningen har i utlåtande den 10 januari 1924 hemställt om bifall till vad direktionen över flottans pensionskassa sålunda föreslagit.

I utlåtande den 22 januari 1924 har *statskontoret* uttalat, att ämbetsverket, på grund av vad i ärendet blivit meddelat och anfört samt med stöd av 1922 års riksdags ovanberörda beslut om pension i fall av liknande beskaffenhet, funne sig kunna instämma i marinförvaltningens hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Måns Olsson Stål må från och med den 1 november 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Tor Ericsson-Årje.